

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHUS

TEINE OSAKOND

OTSUS

Kaebused nr 12496/18 ja 12503/18

Andrei FILIPPOV

vs. Eesti

ja Sergei HAMITSKI

vs. Eesti

Euroopa Inimõiguste Kohus (teine osakond), olles 3. septembril 2020. aastal kokku tulnud komiteena, kuhu kuuluvad

esimees Egidijus Kūris,

kohtunikud Ivana Jelić,

Darian Pavli

ja *osakonna sekretäri asetäitja ülesannetes* Liv Tigerstedt,

võttes arvesse lisatud tabelis märgitud eri kuupäevadel esitatud eespool nimetatud kaebusi,

võttes arvesse vastustajariigi esitatud deklaratsioone, milles riik palus EIK-il kaebused kohtuasjade nimistust kustutada,

olles pidanud nõu, tegi järgmise otsuse.

ASJAOLUD JA MENETLUS

Kaebajate nimekiri on esitatud lisatud tabelis.

Kaebajaid esindas Tallinna advokaat Sven Sillar.

Kaebajate konventsiooni artikli 8 alusel esitatud kaebused selle kohta, et nende suhtes toimunud kriminaalmenetluses antud jälitustoimingute load ei olnud piisavalt põhjendatud, edastati Eesti riigile (edaspidi: riik).

ÕIGUSKÜSIMUSED

Kaebuste sarnast sisu arvestades peab EIK kohaseks käsitleda neid ühes otsuses.

Riik teatas EIK-ile, et soovib teha ühepoolsed deklaratsioonid eesmärgiga lahendada kaebustes nimetatud probleemid. Edasi palus riik EIK-il kustutada kaebused konventsiooni artikli 37 alusel kohtuasjade nimistust.

Riik tunnistas, et kaebajate suhtes antud jälitustoimingute load ei vastanud riigisiseses õiguses sätestatud nõudele, mille järgi peab jälitustoimingu luba olema põhjendatud, ning et sellest tulenevalt ei vastanud nimetatud load konventsiooni

artikli 8 nõuetele. Riik tegi ettepaneku, et maksab kaebajatele lisatud tabelis märgitud summad, ja palus EIK-il kaebused konventsiooni artikli 37 lõike 1 punkti c alusel kohtuasjade nimistust kustutada. Hüvitised kuuluksid väljamaksmisele kolme kuu jooksul arvates EIK-i otsusest teavitamise kuupäevast. Juhul, kui nimetatud summasid ei maksta määratud kolme kuu jooksul, kohustub riik maksma nimetatud ajavahemiku lõppemisest kuni summade tasumiseni nendelt summadelt viivist määraga, mis võrdub kohustuse täitmisega viivitamise ajal kehtiva Euroopa Keskpanga laenuintressi piirmääraga suurendatuna kolme protsendipunkti võrra.

Summade tasumine tähendab asja lõplikku lahendust.

Riigi ühepoolsete deklaratsioonide tingimused saadeti kaebajatele tutvumiseks mitu nädalat enne käesoleva otsuse tegemist.

Kaebajad ei olnud ühepoolsete deklaratsioonide tingimustega rahul. Eelkõige ei olnud nad rahul riigi pakutud hüvitise suurusega ja soovisid enda täielikku õigeksmõistmist nende vastu esitatud süüdistuses.

EIK märgib, et artikli 37 lõike 1 punkt c võimaldab EIK-il kustutada kaebus kohtuasjade nimistust siis, kui:

„kohus teeb kindlaks muu põhjuse, mille tõttu kaebuse läbivaatamise jätkamine ei ole õigustatud“.

Seega võib EIK artikli 37 lõike 1 punkti c järgi kaebusi vastustajariigi ühepoolse deklaratsiooni alusel kohtuasjade nimistust kustutada isegi juhul, kui kaebajad soovivad kaebuse läbivaatamisega jätkamist (vt eelkõige *Tahsin Acar vs. Türgi* kohtuotsust (esialgsed vastuväited) [suurkoda], nr 26307/95, punktid 75–77, EIK 2003-VI).

EIK on mitmes kohtuasjas, sealhulgas Eestit puudutavates asjades kujundanud välja praktika seoses konventsiooni artikli 8 alusel esitatud kaebustega jälitustoimingu lubade ebapiisava põhjendatuse kohta (vt näiteks *Liblik jt vs. Eesti*, nr 173/15 ja veel 5, 28. mai 2019, ning *Dragojević vs. Horvaatia*, nr 68955/11, 15. jaanuar 2015).

Võttes arvesse riigi deklaratsioonides sisalduvaid mööndusi ja pakutavat hüvitissummat, mis vastab sarnastes asjades välja mõistetud summadele, leiab EIK, et kaebuste läbivaatamise jätkamine ei ole enam õigustatud (artikli 37 lõike 1 punkt c).

Eespool toodud kaalutlustel on EIK veendunud, et konventsioonis ja selle protokollides määratletud inimõiguste austamine ei nõua kaebuste läbivaatamise jätkamist (artikli 37 lg 1 *in fine*).

Lõpetuseks rõhutab EIK, et kui riik ühepoolsete deklaratsioonide tingimusi ei täida, võib kaebused kooskõlas konventsiooni artikli 37 lõikega 2 kohtuasjade

nimistus taastada (*Josipović vs. Serbia* (otsus vastuvõetavuse kohta), nr 18369/07, 4. märts 2008).

Eeltoodust juhindudes on põhjendatud nende asjade kustutamine kohtuasjade nimistust.

Sellest lähtudes EIK ühehäälselt

otsustab kaebused liita;

võtab arvesse vastustajariigi deklaratsioonide tingimusi ja nendes võetud kohustuste täitmise tagamise viise;

otsustab kustutada kaebused kohtuasjade nimistust kooskõlas konventsiooni artikli 37 lõike 1 punktiga c.

Koostatud inglise keeles ja tehtud teatavaks kirjalikult 24. septembril 2020. aastal.

Liv Tigerstedt
Sekretäri asetäitja ülesannetes

Egidijus Kūris
Esimees

LISA

Konventsiooni artikli 8 lõike 1 alusel esitatud kaebuste nimekiri

(jätkuvate jälitustoimingute põhistasus)

Nr	Kaebuse nr Esitamise kuupäev	Kaebaja nimi Sünniaeg	Riigi esitatud deklaratsiooni saabumise kuupäev	Võimalike kaebaja esitatud märkuste saabumise kuupäev	Varalise ja mittevaralise kahju ning kohtukulude hüvitise summa iga kaebaja kohta (eurodes) ¹
1.	12496/18 05.03.2018	Andrei FILIPPOV 05.03.2018	16.03.2020	22.05.2020	1800
2.	12503/18 05.03.2018	Sergei HAMITSKI 07.02.1960	16.03.2020	22.05.2020	1800

¹ Summale lisanduvad võimalikud maksud.